

EKSAMEN

Emnekode: SFB10611	Emne: Budsjettering og driftsregnskap
Dato: 07.01.2014	Eksamenstid: kl. 09.00 til kl. 12.00
Hjelpemidler: Kalkulator	Faglærer: Bjørnar Karlsen Kivedal
<p>Eksamensoppgaven: Oppgavesettet består av 6 sider inklusiv denne forsiden og vedlegg. Kontroller at oppgaven er komplett før du begynner å besvare spørsmålene.</p> <p>Oppgavesettet består av 3 oppgaver, hvor vekten til hver oppgave er angitt i prosent i oppgaveteksten. Alle oppgavene skal besvares.</p> <p>Om noe er uklart eller mangler i oppgavene inngår det som en del av oppgaven å ta de nødvendige forutsetninger.</p>	
Sensurdato: <u>28.01.2014</u> Karakterene er tilgjengelige for studenter på studentweb senest to dager etter oppgitt sensurfrist. Følg instruksjoner gitt på: http://www.hiof.no/index.php?ID=7027	

Oppgave 1 (teller 20 %)

Forslag til resultatbudsjett 2014

Salgsinntekter	<u>16 500 000</u>
<i>Variable kostnader:</i>	
Direkte materialer	3 000 000
Direkte lønn	4 800 000
Indirekte variable kostnader	<u>3 000 000</u>
Sum variable kostnader	<u>10 800 000</u>
Dekningsbidrag	5 700 000
<i>Faste kostnader:</i>	
Indirekte faste tilvirkn.kostn .	1 575 000
Salgs- og adm.kostnader	2 100 000
Husleie	450 000
Avskrivninger	<u>375 000</u>
Sum faste kostnader	<u>4 500 000</u>
Driftsresultat	<u>1 200 000</u>
Renteinntekter	
Rentekostnader	<u>450 000</u>
Netto rentekostn.	<u>450 000</u>
Budsjettert resultat	<u>750 000</u>

Eiendeler	31.12.2013	31.12.2014	Egenkapital og gjeld	31.12.2013	31.12.2014
Anleggsmidler	4 350 000	3 975 000	Egenkapital	1 725 000	1 725 000
Varelagre	2 700 000	3 450 000	Årets overskudd	-	750 000
Kundefordringer	3 000 000	3 300 000	Pantelån	4 275 000	4 125 000
Kasse, bank	<u>-</u>	<u>-</u>	Kassekreditt	450 000	375 000
Sum eiendeler	<u>10 050 000</u>	<u>10 725 000</u>	Leverandørgjeld	2 700 000	2 925 000
			Annen korts. gjeld	<u>900 000</u>	<u>825 000</u>
			Sum egenkap. og gjeld	<u>10 050 000</u>	<u>10 725 000</u>

Planlagt salg og produksjon i 2014 er 10.000 enheter til en pris på kr 1.650 pr enhet.

Beregn resultatgrad, kapitalens omløpshastighet og totalkapitalrentabiliteten.

Oppgave 2 (teller 35 %)

AS Fiskeutstyr er en varehandelsbedrift som jobber med budsjettet for 2014. Den anslåtte balansen for 31.12.2013 brukes som utgangspunkt for dette budsjettet, sammen med planlagt aktivitet det kommende året. Alle beløp er i hele 1 000 kroner.

Anslått balanse 31.12.2013 er:

Anleggsmidler	6 000	Egenkapital	1 500
Varelager	800	Langsiktig gjeld	4 000
Kundefordringer	1 000	Kassekreditt	1 250
Betalingsmidler	500	Leverandørgjeld	600
		Annen kortsiktig gjeld	950
<hr/>			
Sum eiendeler	8 300	Sum egenkapital og gjeld	8 300

Følgende er planlagt for 2014:

1. Salgsinntekter inkl. mva. er anslått til kr 12 500. Alt salg er kredittsalg, som er avgiftspliktig med 25 % mva.
 2. Bedriften budsjetterer med en bruttofortjeneste på 40 %
 3. Andre betalbare kostnader er budsjettert til kr 2 500 (ekskl. mva.)
 4. Avskrivningene er kr 500 i budsjettperioden.
 5. Det budsjetteres med investeringer i anleggsmidler med kr 800 (ekskl. mva.)
 6. Det budsjetteres med en beholdning av betalingsmidler per 31.12.2014 på kr 300.
 7. Bedriften budsjetterer med en effektiv kredittid for både kundefordringer og leverandørgjeld på 45 dager.
 8. Budsjettert omløpshastighet for varelageret er 8 ganger per år.
 9. Finansinntektene er budsjettert til kr 20, mens finanskostnader i forbindelse med langsiktig gjeld, kassekreditt og annen rentebærende kortsiktig gjeld er budsjettert til kr 150 for samme periode.
 10. Langsiktig gjeld skal nedbetales med kr 400 én gang i året, 1. mars.
 11. Annen kortsiktig gjeld er budsjettert til 30 % av andre betalbare kostnader, ekskl. mva.
 12. Se bort fra selskapskatt og utbytte til eierne og forutsett av aktiviteter skjer jevnt over året.
- a) Sett opp et resultatbudsjett for 2014.
- b) Sett opp en budsjettert balanse per 31.12.2014.

Oppgave 3 (teller 45 %)

AS Sykkelbutikken bruker årsbudsjettering og standardkostregnskap etter selvkostmetoden, og analyser av månedlige avvik mellom budsjetterte og realiserte tall. Standardkostregnskapet benytter tilleggssatser for avdelingene for variable og faste indirekte kostnader.

Utdrag fra driftsregnskap og budsjett for desember 2013 i en avdeling av bedriften som produserer vinterdekk for sykler er vist nedenfor. Direkte arbeidstimer brukes som aktivitetsmål for å innkalkulere indirekte tilvirkningskostnader i avdelingen.

Planlagt produksjon		10 000	dekk
Virkelig produksjon		10 500	dekk
Standard material per dekk		0,3	kg
Standard tid per dekk		0,1	timer (dvs. 6 minutter)
Standard pris per kg materiale	kr	100	
Standard lønnsats	kr	150	
Virkelig direkte materialkost	kr	352 800	
Virkelig forbruk av materialer i kg ved produksjon av 10 500 dekk		3 200	kg
Virkelig antall timer ved produksjon av 10 500 dekk		1 000	timer
Virkelig direkte lønn	kr	168 000	
Virkelig indirekte variable tilv.kostn.	kr	130 000	
Virkelig indirekte faste tilv.kostn.	kr	145 000	

I det opprinnelige budsjettet (statisk budsjett) for hele 2013 framkommer det at den planlagte produksjonen for 2013 er 120 000 dekk, og at virksomheten for denne avdelingen har budsjettert for hele året med kr 1 500 000 i variable indirekte tilvirkningskostnader og kr 1 600 000 i faste indirekte tilvirkningskostnader.

- Beregn tilvirkningskost for et dekk, både med utgangspunkt i budsjetterte tall og virkelige tall.
- Beregn material- og lønnsavvik for desember 2013 med relevante underavvik. Kommenter kort om avvikene er gunstige eller ugunstige, og drøft mulige årsaker til avvikene.
- Beregn produktivitetsavvik og forbruksavvik for indirekte variable kostnader og volumavvik og budsjettavvik for indirekte faste kostnader. Kommenter også disse avvikene kort.

Vedlegg, formelark

Avvik i de direkte kostnadene

Produktivitetsavvik	Faktorprisavvik	Totalavvik
Mengdeavvik: MsPs-MvPs Tidsavvik: TsLs-TvLs	Prisavvik: MvPs-MvPv Lønnsattsavvik: TvLs-TvLv	Materialavvik: MsPs-MvPv Lønnsavvik: TsLs-TvLv

Avvik i de indirekte variable kostnadene:

Produktivitetsavvik (for tilv.avd): Std.sats*std.tid-std.sats*virkelig tid

Forbrukavvik (for tilv.avd): Std.sats*virkelig tid – virkelige kostn.

Avvik i de indirekte faste kostnadene:

Volumavvik (for tilv.avd): Std.sats*(std.tid-budsj.tid)

Budsjettavvik (for tilv.avd): Std.sats*budsjettert tid-virkelige kostn.

Formler:

- $R_{TK} = \frac{\text{ordinært resultat før skattekostnad} + \text{rentekostnader}}{\text{gjennomsnittlig totalkapital}} \cdot 100\%$
- $\text{driftsmarginen} = \frac{\text{driftsresultat}}{\text{driftsinntekter}} \cdot 100\%$
- $R_{EK}(\text{før skatt}) = \frac{\text{Ordinært res. før skatt}}{\text{Gj.sn. EK}} \cdot 100\%$
- $R_{EK}(\text{etter skatt}) = \frac{\text{Ordinært res. før skatt} - \text{skattekostnader}}{\text{Gj.sn. EK}} \cdot 100\%$
- $R_{SK} = \frac{\text{Ordinært res. før skatt} + \text{rentekostnader}}{\text{Gjennomsnittlig sysselsatt kapital}} \cdot 100\%$
- $EK\% = \frac{EK}{\text{Total gjeld og EK}} \cdot 100\%$
- $\text{Likviditetsreserven} = \frac{\text{kasse, bank, postgiro og andre betalingsmidler} + \text{utbenyttet kassekreditt}}{\text{budsjetterte salgsinntekter}} \cdot 100\%$

$E = \sqrt{\frac{2QP}{C}}$	E: optimal bestillingsmengde, Q: total forbruk av enheter per periode (f.eks. et år), C: Lagringskostnader per enhet, P: ordrekostnad
	$\text{Varelagerets omløpshastighet} = \frac{\text{Varekjøp}}{\text{Gjennomsnittlig varelager}}$ $\text{Gjennomsnittlig lagringstid for varer} = \frac{360 \text{ dager}}{\text{Varelagerets omløpshastighet}}$

DuPont-modellen

